

Nijmeegse Postmerken

Als eerste bijdrage tot ons project "Posthistorie van Nijmegen" volgt hieronder een overzicht van de hier ter stede gebruikte postmerken.

Onder "postmerken" verstaat men allerlei aanduidingen die aangetroffen kunnen worden op poststukken: niet alleen vertrek- en aankomststempels, maar ook portbemerkingen, postmeestertekens en aanduidingen met betrekking tot de wijze van vervoer en de gevolgde route.

Het overzicht is ontleend aan het standaardwerk van P.C. Korteweg, "300 jaar Aanwijzingen, Postmerken & Poststempels in Nederland (1570-1870)", een boek dat weliswaar niet de pretentie heeft compleet te zijn, maar dat veruit het beste overzicht geeft over de genoemde periode. De nummering van Korteweg wordt algemeen gebruikt voor de beschrijving van postmerken.

Het boek is bovendien ruim voorzien van illustraties, wat het herkennen van stempels en dergelijke zeer vergemakkelijkt.

Onze Korteweg-lijst bestaat in eerste instantie uit een tamelijk kale opsomming van de door de auteur gesignaleerde Nijmeegse postmerken. We vermelden het nummer en een korte omschrijving. In een later stadium zullen we proberen ze ook (allemaal?) af te beelden. Daarbij is de hulp van Novio-posta-leden onontbeerlijk; neemt u vooral contact op met de redactie als u een bijdrage denkt te kunnen leveren!

Nr. Omschrijving

15. Vertrekstempel met kapitale letters
 - "Nimégue" in zwart (1796-1810)
 - "Nimegue" in rood (1814-1815)
19. Massan- of tractaatstempel
 - "Nimègue" in rood (1809-1811)
21. Departementstempel
 - "126 Nimegue" in zwart of rood
22. Departementstempel met aanduiding P(ort) P(ayé), port betaald
 - "P.126.P Nimegue" in zwart of rood

24. Departementstempel met aanduiding Déb(oursé), oninbaar port
 - "Déb.126 Nimegue" in zwart of rood
 - ook stempel 21 werd als déboursé-stempel gebruikt, met daarbij de geschreven aanduiding "Déboursé de Nimègue"
27. Nieuw naamstempel na totstandkoming van het Koninkrijk (1815)
 - "Nymegen" in verschillende formaten, meestal in rood, soms in zwart, ook gebruikt als grenskantoorstempel
29. Dagtekenstempel (rond) met maandnaam in letters
 - "Nymegen" in rood (vanaf 1829) als vertrek- of aankomststempel
30. Av Tweeregelig stempel voor brieven met betaald port, gevorkte 'a'
 - "Nymegen / Franco" in zwart of rood (vanaf 1814)
30. A Tweeregelig stempel voor brieven met betaald port, normale 'a'
 - "Nymegen / Franco" in rood (vanaf 1816)
31. Afwijkend model, met 'franco' in schrijfletters
 - "Nymegen / franco" in rood (vanaf 1814)
33. Nieuw stempel "Franco"
 - "Franco" (alleen te herkennen in combinatie met plaatsnaamstempel, bv. nr. 42)
42. Dagtekenstempel (rond) met Egyptische letters, maandnaam in cijfers, zonder jaartal
 - "Nymegen" in rood (vanaf 1837) als vertrek- of aankomststempel
45. Dagtekenstempel (rond) met groteske letters, maandnaam in cijfers, recht jaartal
 - "Nymegen" in rood (vanaf 1854) als vertrek- of aankomststempel, groot en klein formaat
 - "Nymegen" in zwart als aankomststempel
47. Stempel met oudste uur-aanduiding, vanaf 1860
 - "Nymegen" 6-12 (ochtend), 12-5 (middag), of 5-9 (avond)
- 53.a Tweeletterstempel, vanaf 1868
 - "Nijmegen" in rood of zwart

- 55. Franco halffrond, egyptische letter, zonder jaartal
 - "Nymegen" in blauw of zwart, vanaf 1844

- 57. Franco halffrond, groteske letters, met jaartal
 - "Nymegen" in zwart, vanaf 1854
 - "Nijmegen", in zwart, vanaf 1861

- 59. Franco-takje (drukwerkstempel)
 - "Nijmegen" , vanaf 1868, na 1868 ook op zegel

- 60. Nummerstempel of puntstempel, vanaf 1869
 - "82" in zwart

- 60.b Niet-officieel puntstempel, gebruikt op de spoorweg Nijmegen-Kesteren of in een aan deze lijn gelegen hulpkantoor (1883)
 - 4 x 5 punten

- 67. Open-takje (met naam postkantoor, gebruikt door hulpkantoor)
 - "Nijmegen" gebruikt door Genneep (1873)

- 70.a Haltestempel zonder punt (in kastje)
 - "Nijmegen" in zwart (vanaf 1871)

- 89.aI Armee de Hollande, tijdens Franse bezetting
 - "Bureau Général / Armée de.Hollande" in rood (1806)

- 104. Chargé-stempel (aangetekende brieven)
 - "Chargé" in kapitalen, zwart (1814)

- 111. Bestellings-stempels (nummer of volgletter van de bestelling)
 - zwarte cijfers op achterzijde (vanaf 1867)

- 116. Verplichte frankering tot Füssen, voor brieven naar Italiaanse staten bezuiden de Po.
 - "Franco / Füssen" in rood op voorzijde brief (1850)

- 117. Stempel voor geheel gefrankeerde brieven
 - "Franco tout" in kastje (1845-1850)

143. Frans grenskantoorstempel, C(orrespondance) H(ollandaise) met rayon-aanduiding. 1809-1810
 - "C.H.1er R." (1=Boisleduc)
 - "C.H.2er R." (2=Leiden, Rotterdam)
 - "C.H.3er R." (3=Amsterdam)
145. Grenskantoorstempel
 - "Duitschland / over Nijmegen" in rood (1833-1849)
177. Grenskantoorstempel
 - "Pruissen / N" (N=Nijmegen) in rood (1849-1851)
210. Rijkstelegraaf-stempel
 - "Nijmegen" (kantoor opgericht in 1856)
219. Aanwijzing van het gebruik van stoomvaartverbindingen door de Posterijen
 - "per Stoompost", handgeschreven
222. Postwagen Grave-Nijmegen
 - Port-aanduiding in stuivers, rood krijt op voorzijde
 - V(an)Gr(a)v(e)
225. Postvervoer per diligence
 - "franco per diligence Concordia", handgeschreven, Nijmegen-Tiel, 1839
226. Postvervoer per diligence (1839-1848)
 - "Concordia / Nymegen" in ovaal stempel, diverse kleuren

Hier had uw Noviopostje kunnen staan!!!!

Bent u al jaren op zoek naar een bepaald zegel of poststuk ??

Noviopost biedt u GRATIS de mogelijkheid om dit aan de andere leden kenbaar te maken. Een telefoontje naar H Geurts 08860-76111 is voldoende. Schrijven mag ook : Habsburgsestr 9 , 5361 BR Grave

Of overhandig me een briefje op een van onze verenigingsavonden.

Boeken

Voor het opzoeken van gegevens over stempels /posthistorie van Nijmegen maakt de redactie gebruik van de volgende boeken:

Korteweg	300 jaar Postmerken
Vellinga	Poststempels van Nederland 1676-1915
Overvoorde	De geschiedenis v/h postwezen vóór 1795
Schevichaven	De Nijmeegsche stadsboden van weleer
Nimposta 1979	tentoonstellingscatalogus
Waalpost 1988	tentoonstellingscatalogus
vd Wart	gelegenheidsstempels
Delbeke	De post vanuit de Nederlanden
Schimmel	Dedommagement voor Nijmegen
Lötz	Deutsche Postgeschichte
Artikel in maandblad Philatelie september 1991	

Ongetwijfeld zijn er meerdere bronnen waar iets vermeldt staat over de Nijmeegse posthistorie. Graag een seintje aan een van de redactieleden. Meerdere leden hebben al te kennen gegeven het een goed idee te vinden om dit onderwerp verder uit te spitten.

*Bloemenmagazijn
en Plantenkas*

bv bloemisterij

AALBERS hatertseweg 275
telefoon 55 02 75 • nijmegen